

ЗМЕНШУЮТЬ КОШТИ РОЗБУДОВИ МАРИНАРКИ НА \$150,000,000

ВАШІНГТОН. — Щоби покрити великанські державні недобори, взялася адміністрація за дальші зменшення витрат, і тим робом звернула в першу чергу увагу на бюджет воєнної маринарки, задумуючи заощадити у фінансальній році 1932-1933 на припиненню розбудови маринарки \$150,000,000.

Уряд є тої думки, що Велика Британія і Японія підуть теж сідами Злучених Держав і наступний рік буде роком переодишів у зброєнню на морі.

КУЛИДЖ ЗА ГУВЕРА.

ВАШІНГТОН. — Мають повідомлення від бувшого президента Кулиджи, що він не думає тим разом кандидувати на президента. Кажуть, що Кулиджа є за поновну кандидатуру Гувера.

ЗНЕСИЛИ ДОЗВОЛИ НА НОШЕННЯ ПИСТОЛІВ.

ОДЬЯН. — Ньюйорський стейт береться до боротьби з генстерством. Згідно з тим оповіщено, що найбільшого четверга будуть знесені всі дозволи на держання пістоли. Таких дозволів видано в стейті 18,000 особам.

Хто хоче дістати новий дозвіл, мусить оставити фотографію, відбитки з пальців та подати важку причину, чому потребує охорони.

РАДИЛИ НАД ПИВОМ.

НЮАРК (Нью Джерси). — Девід Берд мол., републіканський кандидат на губернатору стейту Нью Джерси, сенатор Двайт В. Моро і Гемітон Кін та репрезентанти стейту радили над тим, якби то предложити Гуверови домагання впровадження 4-процентного пива.

ХОЧУТЬ ПІДВИЩИТИ ТАРИФУ.

ВАШІНГТОН. — Правительство поручило своїм знайомим від тарифів виготовити звіт щодо цього який вплив може мати на американську торгівлю закривання Великою Британією й іншими державами вилупу з золоті.

Кажуть, що в тих державах, де здержано вилупи в золоті, валюта спаде на вартості і зменшаться кошти продукції. Наслідок цього готові бути такі, що чужі держави зачнуть засипати Америку дешевими продуктами. З того виходить, що треба Америці відгородитися від такої конкуренції, себто підвищити тарифу.

СОВІТСЬКА НАФТА В ДІПЛОТИ.

ДІПЛОТИ. — В Дітроїті велася довга газетно-вина. Вислід з неї такий, що почали спроваджувати газоліну з совітів. Вже наспів перший транспорт.

НЕ ХОЧУТЬ ЗРОБИТИ ДОНОШКИКА СИТИЗЕНОМ.

ПРОВІДЕНС (Род Айленд). — Федеральний суддя Лест відмовив горожанства Д'Амикові, бо лстав інформації, що Д'Аміко робив донос про григійський бюрократ. Суддя заявив, що не дасть громадянства нікому, хто є донощиком на правительствіній службі, а особливо тим, хто є на службі григійського бюрократу.

КОМПАНИЯ МЕЛОНА СКОРОЧУЄ ПЛАТНІ.

ПІТСБґРґ. — «Ді Алдуїнум Компані оф Америка» оголосила, що від четверга скорочує зарплатні платні на 10%. Головним шероцем цієї компанії є родина Мелонів. Теперішній секретар скарбу, Андру Мелон, є головою компанії.

ЕПІСКОПАЛИ ДОПУСКАЮТЬ РОЗВІД.

ДЕНВЕР. — В палаті єпископів рішено більшістю голосів змінити канонічні закони в справі подружжя в той спосіб, що розведені особи будуть могли вийти знову в подружжій стан, коли духовний суд видасть оренення, яким узнасть перше подружжя неважним.

Зприводу цієї зміни приходило до гострих дебат. Консервативні єпископи були за те, щоби стояти за нерозривність подружжя, а інші твердили, що часи змінилися і треба допустити в церкви деякі реформи, головню в подружжій справі.

ВИДАЛИ НАЗАД 30,000 ГАЛОНІВ ПИВА.

НЮ ЙОРК. — Апеляційний суд рішив, що наслідки віддати «Фенікс Сіреал Бевередж Компані» й бровар з 30,000 галонами 4-процентного пива й з цілим улаженням, бо григійські агенти перевели ревізію без спеціального на це дозволу.

Агенти сторожили бровар від 21 липня, коли то перевели ревізію і забрали алькоголю, вартості \$1,500,000.

ВИСИЛАЮТЬ ДО РОСИ ЗАМІСЬ ДО КИТАЮ.

НЮ ЙОРК. — Іміграційний департамент, хоча ратувати життя молодого китайського студента, Лі Тао Гуан, депортує його замість до Китаю до Росії.

Гуан є комуністом і каже, що який його відставляло до Китаю, то там його сейчас розстріляють. Щоби це не сталося, прий рішався відіслати його до більшовицької Росії.

530,000 БЕЗРОБІТНИХ У КАНАДІ

Міністер праці Робертсон оповістив статистику безробітних у Канаді. Всіх безробітних у Канаді поверх 530,000, з того тільки в містах Кебеку 100,000. По провінціях число безробітних виносить: Бритиш Колумбія 38,880; Альберта 15,450; Саскачеван у містах і містечках 26,904, в навішених посухою околицях 150,000; Манітоба 41,489; Онтеріо 130,000; Принс Едвард Айленд 1,500; Кебек 100,000; Нова Шкоція 18,000; Новий Бронсвек 8,000.

У Манітобі є 88,000 жонатих безробітних, 10,000 нежонатих, а 4,000 нежонатих жінок.

В Альберті є безробітних 9,000 жонатих і 6,000 нежонатих. Найгірше діткеним безробітним Саскачеван.

ПОТВОРА ПЕРЕВЕРТАЄ ЛОДКИ.

В озері Файф Мейл, недалеко Порт Артур (Канада), знаходиться великанська черепаха, вагою до 400 фунтів, яка вже добре далася в знаки злодіарям. Старий Італієць, оповідає природникам, котрі на власні очі бачили ту потвору, що за його життя перевернула в воду три італійські лодки. Довжина карку черепахи висносить чотири стопи.

МЕДВЕДІ НАПАДАЮТЬ НА ЧЕРЕДИ ХУДОБИ.

Брак згід і пожежні ліси у доздушено-західній часті Альберти вигнали медведів з лісу на доли і там вони нападають на череди худоби. Дотепер вбили 25 штук худоби і заволокли її в лісі. Провінція дає дозвіл медведів стріляти.

ЗАКОН НА ПІЯКІВ.

Гравальський парламент ухвалив новий закон для жінок, на основі якого жінка такого чоловіка, що все в суботу пропиває, може жалати від роботи. Цей закон свого чоловіка таку жінку, яка потрапила на ведення мішаного господарства. В цей спосіб чоловіки з великою частотою приходять до помичи родинам, яких бачить здриваюваний грін відділу шинкарів, а їх родинам годують.

«П'ЯТЬ ЖИВІ РІЧНО»

Ці слова стали гаслом громадських спроб у Німеччині. Закопани в землі електричні проводи скріплюють ріст рослин. Один огорожник у Саксонії, організував таким робом посадженню городньому, здобув п'ять зборів протягом одного року.

КРУТАТЬ І КРУТАТЬ...

Більшовики, замість поборювати приватну торгівлю, як це заявляло й «жестко» проважати досі, тепер самі захоплюють до творення приватних крамничок, дозволяючи продавцям крам за необхідних ціни. Причому цьому — швидкий спад черв'яків. Щоб його ратувати, більшовики відступають від «соціалістичних запобігів».

НАЙВІЩА ГОРА СВІТА.

Гора Еверест, висотою 8,840 м., знайдена на грядинах Давидової горою; тепер найвищу вершинку вже здобули Ганг-Канга, на межі Китаю і Тибету, висотою 9,000 метрів.

РОЗВІЗУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИШТІВ НЕ ПРИПІНЮЄТЬСЯ.

В насі від 1 жовтня 1930. до 1 липня 1931. отримують історичніське владство розв'язаних 212 наших товаришів, передовсім «фахівців», «Союзів» і «Лугів». В тому числі припадає на одну Підгаєччину 68 товаришів!

ПОБІДА НЕДІЛІ.

Більшовики скасували перед кількома роками неділю як святий день і запровадили по фабриках систему безперервної праці. Після «п'ятих днів» праці має кожний робітник у шестий день відпочинку, так, що кожний день був двох відпочинку для одної шестості частини робітничої.

Але більшовицький експеримент не вдався. Навіть самі комуністи протестували проти такої системи, відчувачи сильно тисячтисно традиційну святкування неділі. Тепер діють акції до офіційної «деабілітації» неділі.

Сталін проголосив у своїй недавній промові поворот до традиційного способу святкування неділі.

СТРАШНІ НАСЛІДКИ НИКОТИНИ.

Професор Турнад із Брукс-еї вже від двох років досліджує зміни, які викликає в тілі нікотина, і себто турнує. Він робив досліди на собаках. Страшний наслідок цих дослідів вказує, яка небезпечна трутина міститься в тютюні. До своїх дослідів проф. Турнад уживав 30 собак різних порід. При допоміж відповіду зроблених приладів вдував він у них дим з цигареток, а який-небудь з нього найбільш уживаний у Франції сорт цигареток. При першій пробі спалові тільки пів цигаретки, при другій цілу цигаретку, при останній півтори. В досліджуванні собак завзяжаний він, що всі знаряди й нервові осередки були зважтовані, а також подіяло збільшення скількості цукру в крові. По годині всі ці ознаки зникли.

При досліді з цілою цигареткою дві собаки загинули. А дослід з півтори цигареткою мусили пережити, бо одна собака впадала в кому, інші були в такому стані, що не було сумнішу, що за кілька годин погинули. Яка сильна отруйнодія, видно з цього, що в цигаретці є всього один міліграм нікотину (міліграм, це тисячна частина грама).

БУДЕ ДУЖЕ ГОСТРА ЗИМА В ЄВРОПІ.

Шведський метеоролог Багмстер, вернувшись з поїзду до Копенгаги, де співав температуру залізничної теплі, заявив, що дослідні потвердили його доперішню гіпотезу, на основі якої температура залізничної теплі, що впливає, значно на піднесення піничної Європи, обумовлюється.

Теперішні дослідні вказали, що температура залізничної теплі обумовляється на три ступні. Причому Багмстер каже, що найгірша зима в Європі буде дуже гостра.

АНЕКСІЯ ГРЕЧАНІНІ.

Недало Норвегія анексувала східну Греціялію; цей діє викликав конфлікт з Грецією. Тепер додумується, що анексія Греціялії для Норвегії перевищує Гольмберг Водоспад, а особливо олімпію. Легко анексувати, як ніхто не заборонено.

НАГІД НАД БЕЗРОБІТНИМИ ДІВЧАТАМИ.

Саскачеванський уряд наспів з планом нагладу над безробітними дівчатами, що не мешкають при родні. Провінція дасть їм матеріальну допомогу, за те однак будуть вони мусити мешкати в приватних домах, де будуть під наглядом уряду, щоби в той спосіб охоронити їх перед шкідливими впливами.

ШТРАБКА ПОВИСИЛИ.

У Вінніпегі виконали смертний присуд на Дж. Штрабберові, який мешкав у домі пані Ватерс і замордував її троє дітей.

ПОМЕР БРОНИСЛАВ ЯНІВ.

У Львові помер 4. серпня Бронислав Янів, бувший голова «Рідної Школи». Покійний був директором кількох українських інституцій і брав діяльну участь в різних українських просвітних і гуманітарних інституцій. Все своє майно завивав на фундації для наших вбогих студентів свого імені, а тим застереженням, що підмоги можуть діставати тільки однією безоглядою ідей.

САМОВИВСТВО ДИТИНИ.

Батьки чотирілітньої Мей-сє Бін накричали на неї за те, що брала сенобуди в уста. Розжаблена нагаюю дитина знайшла десь гвіздок і навікине проковтнула його. Гвіздок застряг у гортанці і по тяжких мукх дитина померла без невідповідну науку дитини.

СЕРЦЕ З ПРАВОГО БОКУ.

Залізничний урядовець Олек у Налькерш, на Угорщині, привів до лікарів свого 8-літнього синка, який щось нездужав. Підчас оглядання лікар stwierdzał, що хлопчина має серце на правім боці. Той хлопчина був дотепер зовсім здоров.

ПЛАТНІ БЕЗРОБІТНИМ.

В Реджайні (Канада) відбулася конференція представників чотирох західних провінцій, на котрій поперше вислову заріркової платні безробітним.

Фармери, які будуть мати на роботі безробітних, дістануть місячну винагороду, мабуть по \$5.00. Ця сума ще не певна. При буючій публичних провінційальних будинків будуть платити звичайну платню. При буючій домір 30 центів за годину; хто з кіними — 50 цт. За харч-відплатити 85 центів. Нежонатим, які мешкають у таборах, будуть платити \$1.60 денно; з того відплатити на харчі.

УСЕ НА СЕЛЯНСЬКУ ШКІРУ.

Новий бурмістр міста Чернівців генерує пошарпати фінанси міста Чернівців мужицькою шкірою. Не достить того, що хліборобські продукти знайдуть цілі, червоноцвятий магистрат вложив туди таксі на товари з ссад, що лая і не відплатяться навіть 3х у місто. За кожну фунт з одних копійок береться 5 копійок, за дюжину 10 копійок, 2 копійок від кожної копійки, а за куртки і т. п. крім мита.

Нераз жиди з ссад, що несе діал торгів оновити, отворює раз на магистратський таксі.

ФРАНЦУСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ПОРУЗУМІННЯ

БУДУТЬ СПІЛЬНО ВИКОРИСТОВУВАТИ РОСІЙСЬКИЙ ТА ІНШІ СХІДНІ РИНКИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Французький прем'єр Ляваль і міністер справ заграничних Брінгман закінчили своє перебування в Берліні. Вони оголосили комунікат, підписаний також канцлером Брінгманом та міністром Курцієм, про висліди нарад у комунікаті повідомленнях, що між Францією й Німеччиною остаточно повне порозуміння в справі торговельно-економічного співробітництва. Для здійснення цього буде утворена спеціальна комісія, що буде мати пять підкомісій. Комісія буде засідати попеременно в столицях обох держав.

Комунікат зокрема підкреслює те, що французько-німецьке порозуміння не направлене проти інших держав і обидві держави не будуть творити мітної спілки, що порушувала б інтереси якоїсь іншої держави, чи окремих груп різних держав.

З поінформованих джерел повідомляють, що Франція й Німеччина зверне тепер свою головну увагу на спільне використання російського ринку, а також ринків у Польщі, Румунії та в балканських державах. Відомо також, що були зачеплені питання й політичного характеру, зокрема справа східного кордону Німеччини. Але до яких позитивних рішень не прийшли, бо ці справи вимагають дуже багату нараду безпосередньо між представниками інтересованих сторін.

Залишилися й Брінгман були на приватній авдієнції в президента Гінденбурга. Обидва кажуть, що президент зробив на них глибоке враження. Тисячні народи проважали відвідаючих французьких міністрів з більшим захопленням, ніж стрічали їх.

У ФРАНЦІЇ ЗАДОВОЛЕНІ.

ПАРИЖ (Франція). — Назавгал серед Французів помітне задоволення зприводу авдієнції Ляваля та Брінгмана до Берліна. Звинулася тверда надія, що наразі Німеччина й Франція ставлять на реальний шлях не лиш економічного співробітництва, але й політичного, що гарантує мир в Європі. Зокрема французько-німецьке порозуміння вважають дуже важним кроком на шляху утворення пан-Європи, про що так старається Брінгман.

Навіть противники поїздки французьких міністрів до Берліна тепер не скривають свого задоволення, бо сподіваються далеко йдучих позитивних наслідків від порозуміння буючих непримиримих ворогів.

ПОІДУТЬ ДО ВАШІНГТОНУ.

ПАРИЖ (Франція). — Місцеві преса повідомляє, що Ляваль вийде з Франції до Вашингтону 12 жовтня. Він вийде з собою кількох фінансово-економічних та воєнних експертів.

БЕРЛІН (Німеччина). — Газета «Фольксцайтунг» повідомляє, що канцлер Брінгман мабуть вийде на початку грудня до Вашингтону на побачення з президентом Гувером. З інших джерел нема потвердження того, що Брінгман взагалі збирається їхати до Вашингтону.

ХОЧУТЬ ВІДОКРЕМІТИ МАНДЖУРІЮ.

ТОКІО (Японія). — В Манджурії все скріплюється рух за відокремлення Манджурії від китайської републики. В кількох містах powstaли комітети з манджурських патріотів, які ставлять своїм гаслом: «Манджурія для Манджурії». В провінції Кірін такий комітет уже оголосив незалежність провінції й почав організувати провінційальну владу.

Японське правительство заявляє, що воно не входить в ніякі перетракати з такими локальними комітетами, а хоче всі переговори провадити з центральним китайським урядом. Обиства Японії у різних містах Китаю викликають в Японії сильне обурення серед населення й воно вимагає рішучої акції проти Китаю.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІЙНИ ПРОТИ ЯПОНИ.

НАНКИН (Китай). — Сюди прибувають зі всіх сторін Китаю групами студентів, що вимагають війни проти Японії. З самого Шангаї прибули до столиці 3,000 студентів. Вони демонструють за війну й домагаються, щоб уряд негайно призначив термін, коли він пічне війну проти Японії.

Міністер справ закордонних, Ванг, якого побили студенти за те, що Ліга Націй не піддержала Китаю, перебуває дома. Поміжмо того, що його життя не загрожено, він має кілька тяжких ран на тілі.

ЗАМКНУЛИ БІРЖІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — З наказу центрального й пруського уряду замкнуто біржі. Уряд мотивує це замкнення тим, що на біржах ведеться спекуляція, яка підірває фінанси держави. Заборонено навіть приватні збирання біржовиків у помешканнях бірж.

Канцлер Брінгман заявив, що Німеччина збереже свою золоту валюту, бо не хоче допустити до нової інфляції своїх грошей.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1897

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents a copy.	ПЕРІОДИКА:
One year \$ 7.00	На рік \$ 7.00
Six months \$ 3.75	На пів року \$ 3.75
Three months \$ 2.00	На три місяці \$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Україні і в Америці:
One year \$10.00	На рік \$10.00
Six months \$ 5.00	На пів року \$ 5.00
Three months \$ 2.75	На три місяці \$ 2.75

For announcements read in the newspaper.

За кожну адресу адрес платиться 10 центів.

Tea. "СВОБОДА" Montgomery 5-0498. Tel. 4, H. C. Montgomery 5-1838.
Address: "СВОБОДА", P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ОСВЯЧЕНІ ТРАДИЦІЇ І ДІСНІСТЬ

До війни Злучені Держави були довжником інших держав, головно європейських. Америка мала безмежні природні багатства, але не мала відповідного капіталу, щоб їх використати. Тоді чужинські капітали дали американському промислові отсей великий розмах, який підняв сьгодні цілий світ.

Поза тим гірші Злучені Держави мало цікавилися Європою, а Європа ще менше — Америкою. Згідно зі своєю освіченою традицією, себто столяти наукою колишнього президента Монра про невмішуні Америки в європейські справи, Америка жила своєю власним життям. А що Америці поводилося добре, то і теорія Монра набирала цю раз більшого значення і поваги і стала згодом національною святистю. Бо неж вона принесла Америці добробут, славу і значення. Так міркували.

Та прийшла світова війна і за ту науку якось забулося. Всі від того був такий, що по вмішуні Америки в європейські справи Америка пробудилася всіх своїх довгів з часів відокремлення та довела до того, що з довжника стала начальним віртелем, якому довгий малащо не всі держави світа.

По тій фінансовій операції, яка була вислідом вмішуні Америки в європейські справи, пішла знову в Америку ведика агітація за цілковиту ізоляцію від Європи. Знову видвинено науку Монра і знову почали покликуватися на народну святість. Але з тою наукою так знову не везеться. По правді, та наука була на свій час розумною політикою, але, як усяка практична політика змінюється з часом і обставинами, то такій зміні піддала і наука Монра. Тому треба дійсного заспіння, або, як каже Джан В. Дейвис, фарисейство, щоб не бачити, що Злучені Держави не можуть себе в теперішніх часах відмежувати від світа, але мусять разом з іншими державами терпіти його і немогло і разом з ними спільно розвивати важкі фінансові і господарські проблеми.

Америка не може відіграти від моральної відповідальності за те, що діється у світі, бо коли світ хилиється до духовної чи економічної катастрофи, то від неї не вратується й Америка. Найкраще відчувати це американські банкири, котрі думають дозволити катастрофи, а не моральніми. Тому розв'язують справу просто і ясно, коли кажуть, що не може бути мови про якусь ізоляцію Америки, коли треба стягати з Європи гроші.

ПОГЛЯДИ ТАДЕЯ ГОЛУФКА НА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ

(Кореспонденція з Галичини).

А що й Польки розуміють значення і користь автономного устрою, про це свідчить ладина ними автомобіль Горішньому Шаховським, бо зрозуміло, що лише на такий ладорай зможуть відіграти величезний іспісок елемент до спільної господарської роботи.

Горішній 4. Теїнський Шахський автобусом і нашо проти того не протестує. А то чому? Чи може українці були — більшим ворогами Польки ніж Німці? Різ очевидно, що не з тої причини, але тому, що кожний з Польки розуміє, що тільки при автономії можна налізати, що Шахський не ставиться терором безогоничних і кровавих національних боротьб замість спокійної і творчої господарської, спільної праці. Було нещастям, що у Східній Галичині існують суперечності виводуки у формі отвертості війни, що викликало взаїмну ненависть, а не утруднює тепер яєнебудь порозуміння.

Але і на Шахський було повстання і боротьба, з помімо того польська і німецька суспільність видять в автономії одиниці засіб, котрий не допустить до дальших боротьб. Тою самою дорогою мусить іти Польки й у Східній Галичині автономії є державною konieczністю, бо в противний випадку вона стане новою, бо польською ірландією.

Тепер — пише дальше Голуфко — хочемо обговорити справу так званих „Східних Кресів“.

(Під ними розуміє, як звично, Голуфко всі іші українські землі від Польського, що є поза Східною Галичиною. — переклад.) На тих землях становить Польки значну меншість, особливо на Волині і на Поліссі: Вілюсини на Східних Кресах не є такі загострені, як у Східній Галичині, але лиш покино. Іменно людність тих кресів є знамитою ременуча і зручнована війною, котра гостіла на цих землях, бо всім літ. З тої причини увага до людності є звернена передівим на господарські відбудову, а з другої сторони пам'ятка вона ще дуже добре

Польки повинні триматися тієї тактики. Вони мусять допровадити до цього, щоб європейська людність Східних Кресів сама перестала нахилитися до Росії. Польки можуть це зробити лише цю дорогою, що допомагають українським і білоруським патріотам, щоб з темної тепер і переважно неосвідомленої національно маси православної людності створити свідомий український і білоруський народ.

Це значить іншими словами, що Польки не повинні глумуватися, але ймаючи, повинні політично націоналізувати українців і білорусів на Східних Кресах. Тоді та людність національно освідомлена, а мовою в границях Польки цілковитою можливістю сабсолютного розвитку, перестане тяжити до Росії. Ібо більше — тоді Східні Креси можуть навіть стати ствердимою самостійністю українського і білоруського руху, зверненого проти Росії, котра держить від ярмом України і Білорусі.

Міг би хтось також так сказати, що на випадок самостійної української або білоруської держави значить іші Креси до них тяжити. Це є можливе, але зате Україна і Білорусь, як незалежні держави, можуть існуюти, лиш опираючись на Польшу, то значить, закладаючи з нею союз, а може навіть і унію. Тоді то Східні Креси можуть і повинні відіграти ролю цементу, споюючого два братні народи.

Шож отже повинні Польки зробити для Східних Кресів? Беручи річ основно, то було би найліпшою розв'язкою надання їм такої самої автономії, як і Східній Галичині.

Коли взяти на увагу, що Український і білоруський народ на Східних Кресах стоїть на дуже низькому культурному рівні, і що не лиш не є політично вироблений і дозрілий, але навіть дуже слабо національно, освідлений, то можна лиш припоручити як перехідну форму для Східних Кресів широке введєське самоуправлявання, котре приготує ґрунт для бачучого автономного устрою тих земель.

Урядом воевєдського самоуправлявання треба віддати справу шкільництва, місцевого самонаураудання, суспільної оліки і місцевої адміністрації. Мова польська і українська і

білоруська мусять бути рівноуправлені в адміністрації, самонаурауді, в судах, то значить, що в оліній в тих мові вноурауді і самонаурауді влад і в тій мові одержувати відпоаві, або на жалення і бивдох сторін переводити суди, розправу. Звідси виходить, що всі державні урядові і суди мусять володіти польською мовою, як і мовою місцевої людності, отже наприклад на Волині українською. В громадях, повторюю і місках самонаурауді може бути цю польською мовою в управлінні, а в українській або білоруській мові, кільки більше ніж 70% дотично самонаурауді оліній баче собі шож бажати. Се не виключає поладування справ польської людності польською мовою.

Як, якже так і сересне шкільництво мусить відпоавіти потребам місцевої людності, а не значить, що число шкільних польських і українських, зглядно білоруських, повинно відпоавіти чиселю дотичної народності в даній повіті. Всі ті школи мають бути удержувані державою або громадами, а сам оліанк застереженням, з тим, що в українських і білоруських школах має бути викладана польська мова; і навпаки. Православна церква мусить дати широкую автономію, а Польки повинні поіпати старання українських і білоруських патріотів, щоб ту церкву як найкраще відпоавіти.

Про культурне і моральне становленні Польки супроти українців і білорусів Європи історично власне польська політика на Східних Кресах, Польки не повинні забути, що рижська границя є штучною і що від Росії є воли відгороджені немов би лиш скляною стіною, через котрі ті, що стоніють на другій стороні її, дуже добре бачать, що діється в Польщі. Воли повинні отже жадувати, а не тішитися, що не є на дуому боці.

Всім українським і білоруським читачам, що читали ці статті, ми хочемо сказати, що ми дуже бачемо, що ви дуже добре бачите, що діється в Польщі. Воли повинні отже жадувати, а не тішитися, що не є на дуому боці.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРИ МОЖНА ВЖЕ ЗАМОВЛЯТИ НА ПАРБІЛЬШІЙ КНИГРНІ „СВОБОДИ“.

Друга Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40
Друга Книжечка (Читанка для П. класу), М. Матвійчука	45
Третя Книжечка (Читанка для Ш. класу), М. Матвійчука	60
Коротка Історія України, І. Крип'якевича	50
Мала Історія України, І. Крип'якевича	15
Початкова Географія, з багатомалою малюнками і картою, написана Степан Рудницький	75
Малий Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудкович	35
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-р Ярослава Левницького	85
Коротка Історія Біблійна старого і нового завіта, уложив о. д-р Я. Левницький	75
Заснований Козаччини, народний співаник з нотами і малюнками	65

Повні книжки можна набути в книгарні „СВОБОДИ“.

81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

REPORT ON POLISH-UKRAINIAN CONFLICT IN EASTERN GALICIA.

(By Rev. James Barr, M.P., and Mr. Rhys J. Davies, M.P., House of Commons, London, S. W. F.)

They further maintain that when, owing to the depression, staffs have to be reduced, Ukrainian workmen are the first to go. Ukrainian employers say so few that they need scarcely be taken into consideration. Ukrainian workmen employed by industries under Government control during Austrian times are not there now. Thus in the city of Drohobycz which I visited, in the Petroleum Refinery called Polmin, there are 600 workmen employed of whom only 10 are Ukrainians; and even these have to be careful to avoid their own organizations and parties. Very much the same conditions of affairs obtain in the French Oil Companies, so I was told, controlled as these commonly are by Polish Boards of Management. On the other hand, the Ukrainians informed me that equal and fair treatment was accorded in the Petroleum Refinery Company called Gallica in the same city, where there were employed 160 Ukrainians, 1350 Poles and 140 Jews. One reason of this, was told, was that increasingly appointed to serve this company, employs local workmen, whereas the companies formerly mentioned bring their workmen to the city from the western parts of Poland. The left ranks of the Polish Socialists. This Organisation directs its operations against Poles as well as Ukrainians, but it is maintained in a lesser degree against Poles. They tend, I was told, to make life hard for Ukrainian workmen, accusing them of being communists or enemies of the State.

ELECTIONS.

The Ukrainians maintain that the General Election of last year was carried out under a reign of terrorism and that it gave no real reflex of public opinion. They say that in some cases there was the suppression, in others the falsification of voting lists, that men were asked to show their voting cards and that they made dead men vote. They point to the fact that without any change in numbers or in opinion the Ukrainians have only 16 members in the present Parliament against 40 in the last. In the Stoy Division, where I was visiting, they had in the former Parliament four Ukrainians and two Poles; in the present Parliament two Ukrainians and four Poles of the Government Party.

I do not find among the Poles any attempt to justify what has been done further than that some said they had somehow to deal with a strong Government. One of whom I put it said: "It is there has been a serious diminution in the number of purely Ukrainian schools, that there are noted that the Polish Socialist only 700 now instead of 3,000. Party make exactly the same under Austria, and three second some Polish Nationalist Parties

any schools in place of 15. I was told that Ukrainian teachers had been transferred to western parts of Poland, and in their place were brought Poles who teach the Polish language and do not speak Ukrainian at all. It was alleged that this was done on a considerable scale. I was told that in the village of Lysiaty, which I visited, there were 300 Ukrainian and six Polish children, and that now of four teachers two were Polish, and even the two Ukrainians had not to give instruction in Polish. The reply of Polish representatives to this latter allegation was that these teachers must have some special subject involving their use of the Polish tongue.

It has to be recognised that there is a sensitiveness among Ukrainians to all that is proposed in these matters. A leading Polish Trade Unionist explained to me that he had himself proposed a large number of new schools for the whole of Galicia, east and west, including purely Ukrainian. A Ukrainian Deputation refused this, saying it was a trick for larger Polish representation. He said they had a supersensibility in all questions with which Poles were dealing, and were apt to see some trick even in any simple and well-meant proposal.

On the other hand, I count it significant that, on the testimony of the eminent Polish and Nationalist Press of Poland and some Polish Nationalist Parties

I am constantly asserting that there is a tendency to treat the Ukrainians too generously in this matter of schools, that the Ukrainian language is too much encouraged, and that this is becoming a danger to the Polish position.

I found many of the Poles ready to recognise the full claim of the Ukrainians in the matter of schools and language. An eminent Pole who I interviewed in Warsaw, himself a friend of the present Government, said he was a strong advocate of giving the Ukrainians the possibility of satisfying all their cultural needs. An advanced Polish Socialist whom I met in Warsaw went further. He said it was all nonsense to teach little children from six to seven years of age two languages, and that it could only cripple them, and that the only language should be the mother tongue. He considered that the Act of 1924, as it was administered, made for Polishness and assimilation. The whole Ukrainian nation, he held, could only be in the setting down of separate schools as in Switzerland. The expenses were not really large; it was not a financial question. They had eight nations in all grouped in Poland, and the only salvation — he maintained — for all nationalities was to give them all the right to open their schools and to speak their own language; and not only in private houses but also in public buildings, to open high schools and

(To be continued.)

DRY DOCK 3752

